

Vestkystens ekspressionist

"Aften med mån", 1947, olie på lærred, 118x135 cm. PRESSEFOTO: HEART HERNING MUSEUM OF CONTEMPORARY ART

"Forår", 1950-52-53, olie på lærred, 137x150,5 cm. PRESSEFOTO: HEART HERNING MUSEUM OF CONTEMPORARY ART

"Badende kvinder", 1952, olie på lærred, 174x200 cm. PRESSEFOTO: HEART HERNING MUSEUM OF CONTEMPORARY ART

Hvad maleren Jens Søndergaard ikke havde af dispositioner for konturlinjen, havde han i en stærk farveholdning - og det endda ad Helvede til.

KUNSTUDSTILLING
HEART – HERNING MUSEUM OF CONTEMPORARY ART
JENS SØNDERGAARD – FARVEKRAFT AD HELVEDE TIL
Bitten & Aage Damgaards Plads 2, Herning
Til den 19. august 2018

LARS SVANHOLM
kultur@jp.dk

Når man giver en maleriudstilling titlen "Farvekraft ad Helvede til", har man ganske enkelt citeret kunstneren bag udstillingens værker. Og mon ikke udsagnet er kendt af de fleste, der har et forhold til maleren Jens Søndergaards koloristiske eksplosive malerier?

Værkerne kan de næste måneder ses på kunstmuseet Heart i Herning, der dermed sætter fokus på en kunstner,

som ganske vist blev optaget på kunstakademiet i København, men som valgte at forlade institutionen efter kort tid. Det akademiske miljø sagde ikke den unge Søndergaard ret meget, og faktisk lå det måske dårligt nok i kortene, at han efter sin læretid som håndværksmaler skulle blive kunstmaler.

Potens og perspektiv

Jens Søndergaard er blevet karakteriseret som ekspressionist, hvilket betyder, at malersproget er særdeles rodfæstet i farven og i øvrigt i sit udtryk stærkt subjektivt. Han gik ikke synderligt op i, om figurerne på malerfladen var udført som led i en naturlig organisk udvikling. Der var andet og langt mere på spil for Søndergaard end den simple imitation af naturen.

Dette ses helt tydeligt i maleriet "Badende kvinder" fra 1952. Her besidder de kvindelige badegæster intet, der blot minder om feminine former. Konturlinjerne er skarpt trukket op og helt uden naturlig profil. Ikke desto mindre fremstår værket med en insisterende potens, som tilfører motivet et

karakteristisk perspektiv.

Det er naturligvis en stramning, når jeg i overskriften betegner Jens Søndergaard som Vestkystens ekspressionist. Ganske vist befandt han sig ofte ved det brusende hav, og mange af hans mest markante malerier har deres udgangspunkt i havets skiftende udtryk.

Men han tilbragte en del tid i København, og man kan ikke påstå, at han som maler udelukkende skildrede miljøet i egnen omkring Bovbjerg, hvor hans hus i dag fungerer som museum.

Mennesket og naturen

Når Søndergaard ikke skildrede naturen i Vestjylland, var han i sine motivvalg ret

”

En stærk og kvalificeret dokumentation af én af Danmarks væsentligste modernistiske kunstnere.

interessert i mennesket, og netop dette tema kan man opleve til overflod på den smukt orkestrerede udstilling på Heart. Her er det primært maleriet, det drejer sig om, men man finder da også eksempler på arbejder på papir, som supplerer de mange oliemalerier, der giver væggene på museet en hidtil uset dynamik. I personskildringerne er det bemærkelsesværdigt, at Søndergaard forholder sig næsten overfladisk til figurerne, hvis ikke de har en direkte rolle at spille på lærredsfladerne. Til gengæld skildrer han personerne meget intenst, hvis portrættet er det primære motiv. I flere tilfælde optræder de afbildede således i en overbelyst valør, som ville maleren tage et opgør med de klassiske principper vedrørende lys og skygge.

Vesterhavet og fodbold

I det hele taget hylder Jens Søndergaard grundtanken om, at alt kan bearbejdes malerisk. Temaet eller motiverne synes ofte mindre væsentlige end malemåden. Således har maleren eksempelvis taget udgangspunkt i fodboldkampe, og netop

BLÅ BOG

Jens Søndergaard

Dansk kunstner. F. 1895 på Mors, d. 1957 i Skovshoved.

Er som kunstner autodidakt trods et kort ophold ved kunstakademiet i København.

Debut på Kunstnernes Efterårsudstilling i 1919.

Er repræsenteret i stort set samtlige museale samlinger i Danmark og har modtaget talrige stipendier og udmærkelser.

fodboldens iscenesættelse rummer lige præcis, hvad man som udpræget kolorist har brug for. Aktørernes dragter har naturligvis en rolle, hvor hensigten er at adskille to sportshold, men i Søndergaards versioner bruges farverne på den græsgrønne baggrund som grundlag for kompositoriske og koloristiske kulisser. Det bør dog nævnes, at Jens Søndergaard ikke i alle forhold var ude i farvernes yderste værdier. Bevidstheden om, at en farve autonomt ikke er betydningsbærende, ligger tydeligvis kunstneren stærkt på sinde. En efterårsstorm ved Vesterhavet i skumringen er ikke nogen farverig affære, og her er Jens Søndergaard på hjemmebane. Miljøet skildres præcis så dramatisk, som scenariet kan opleves, når himmel og hav går i ét ved Vestkysten. Udstillingen med et fuld-vægtigt udsnit af Jens Søndergaards værker på Heart udgør en stærk og kvalificeret dokumentation af én af Danmarks væsentligste modernistiske kunstnere. Det kan hermed slås fast med eftertryk.